

LÓCS KÖZSÉG

HELYI ÉRTÉKLELTÁRA

2020

FELÜLVIZSGÁLVA: 2023.02.09.

MEGBÍZÓ:
LÓCS KÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATA

KÉSZÍTETTE:
BFH EURÓPA KFT.
AZ UTIRO LEADER HELYI AKCIÓCSOPORT
VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 HELYI FELHÍVÁSA KERETÉBEN

Európai Unió
Európai Mezőgazdasági
Vidékfejlesztési Alap

A VIDÉKI TÉRSÉGEKBE BERUHÁZÓ EURÓPA

Tartalomjegyzék

1.	Bevezetés.....	4
2.	Vezetői összefoglaló	4
3.	Helyi értékleltár kérdőívek.....	6
4.	Helyi értékleltár	10
.4.1.	Lócs természeti értékei	10
.4.2.	Lócsi kiemelkedő ünnepeink és szokások	12
.4.3.	Lócsi kiemelkedő személyek	17
.4.4.	Lócs község épített és történelmi értékei (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyéb)	17
.4.5.	Lócsi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek	20
.4.6.	Lócsi helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói.....	20
.4.7.	Lócsi közösség megtartói	21

1. Bevezetés

Az UTÍRÓ LEADER Egyesület a **VP6-19.2.1.-90-Ö.1-17 azonosítószámú felhívásának a közvetlen célja** a HACS működési területén belüli, helyi értékek feltárása, rögzítése, értéktárak működtetése, közcélúvá tétele és megismertetési módok kidolgozása a településeken. Az átfogó cél a lakókörnyezet nyújtotta lehetőségek jobb kiaknázásán alapuló közösség és gazdaságfejlesztés, helyben termelt alapanyagokból előállított helyi termékkör, és szolgáltatói kör bővítése. A jelen projekt azonosítója: 1917298768.

A meghatározott, regisztrált, közmegegyezésen alapuló fejlesztési alapot biztosító helyi értékek a térségben eddig nem ismert és publikált közösségi és gazdasági erőforrások, amik megismerhetővé válnak és más projektek alapját képezhetik. A helyi értéktárakat az UTÍRÓ Térségfejlesztő Egyesület munkaszervezete gondozza és felhasználja a jövőbeni fejlesztéseikhez, munkájához, továbbá alapját képezi a települések helyi közösségei és gazdasága fejlesztésének, amennyiben azzal települési szinten is jól gazdálkodnak.

Lócs község helyi definiált értéktárának elkészítése során olyan értékeket gyűjtöttünk össze, melyek a községet a lehető legváltozatosabb és legszerte ágazóbb módon prezentálják. Az értékek összegyűjtése a teljes közösséget érintő feladat volt, amihez kérdőívezést és fórumok szervezését is igénybe vettük, a meglévő források feldolgozása mellett. Az értéktár így a közösség értékeit reprezentálja, mindezt konkrétumok mentén, de meghagyva a lehetőséget az értékek mentén további bővülésre is.

2. Vezetői összefoglaló

Lócs község Vas megyében, a Kőszegi kistérségben fekvő község, amely Csepreggel alkot egy közös önkormányzati hivatalt. A település Csepreg és Bük északkeleti szomszédja, Csepregtől fekszik „messzebb”, a két településközpont között 9 km van. A kistérség területe 5,1 km², népsűrűsége alacsonynak tekinthető. Lakossága 130 fő körül mozog, csökkenő mértékű. A 20. század elején 554 fős településen 2015-ben már csak 122-en laktak, de 2001-es népszámlálás óta a lélekszám stagnál. A halálozások és a negatív vándorlási egyenleg végett folyamatos lakosságának csökkenés egyelőre megállt, a beköltözések számának növekedése következtében is. A település lakosságának körülbelül 50%-a az idős korosztályba tartozik (60 év és idősebb), viszont nagyon alacsony a 17 éven aluliaké, nem éri el a 10%-ot sem.

A településen két országos védelem alatt álló műemlék található. Az egyik a középkori eredetű Kisboldogasszonyról elnevezett római katolikus templom (Fő utca 52., hrsz.: 191. Neoromán kiképzését a 19. században kapta. A templom kertjében a 19. század közepéről származó, neogótikus sírkövek láthatók. A másik műemléki védelem alatt álló épület a Csikor Gábor kúria (Fő utca 37. hrsz.: 81, 82/1, 82/2), amely a 18. században lett barokk stílusba emelve.

A településen csak a következő alapvető szükségleteket kiszolgáló intézmények működnek: orvosi rendelő, közösségi színtér, könyvtár. Lócson óvoda, iskola nem működik, a gyerekek a közeli Csepregre járnak be. A közösséget a Lócsi közösségi színtér (9634 Lócs, Fő u. 52.) és a Községi Könyvtár (9634 Lócs, Fő u. 31.) képviseli intézményi szinten.

A települési értéktár a kiírás megfogalmazása szerint „A települések területén található élő és élettelen fejlesztési szempontból hasznos értékeinek összegyűjtése, katalogizálása.

A település fő értékeit az alábbi fő szempontok szerint vizsgáltuk:

- a település természeti értékei
- kulturális értékek – szokások, rendezvények
- kulturális értékek – művészetek, népszokások, egyházi hagyományok
- épített örökség – épületek, építmények, településszerkezet
- tárgyi örökség – eszközök, épületek egyes részei
- települések jelentős személyiségei
- élő gazdasági értékek – ipari, kereskedelmi, idegenforgalmi, gazdálkodási
- sport- és egészség
- civil szervezetek és társadalom

A fenti értékek közül, amelyek relevánsak a településünk esetén, a részletes kifejtésben a fentiekkel azonos fejezeteken belül kerültek leírásra. Természetesen több kistelepülés esetén a szempontok néha kisebb, néha jelentősebb részében nem volt a közösség által és a készítőik által sem rögzítésre került érték, ezek értelemszerűen kihagyásra kerülnek.

A helyi érték leírásában annak rövid jellemzőit, értelmezhető esetben történeti hátterét, társadalmi relevanciáját írtuk le. Ezen kívül megadtuk ennek során az érték megnevezését, a gondozásáért felelős/arról információkkal rendelkező személy és/vagy szervezet nevét és elérhetőségét, továbbá annak helyszínét is megadtuk (amennyiben ez jellemző arra).

A helyi értékleltár gyűjtésének módszertana előkészítő fórumok szervezése, ott a lakossági személyes információ átadás és gyűjtés, 30 kérdőív elkészítése, továbbá e primer adatforrások mellett szekunder források feldolgozása.

3. Helyi értékleltár kérdőívek

A helyi értékleltár megalapozását 30 db kérdőív kitöltésével is támogattuk. Ennek a feldolgozott eredményei az alábbiak:

Lócs község helyi érték kérdőíve feldolgozva

1. Mióta él a településen (év)?

0-5	2
5-20	12
21-40	13
40 vagy több	3

Mennyi idős Ön?

0-14	0
15-19	0
20-24	6
25-49	11
50-64	8
65-79	5
80 vagy több	0

Milyen fokú végzettsége van?

alap	4
közép	18
felső	8

Családi állapota

családos	17
egyedülálló	7
özvegy	3
elvált	1

Neme

férfi	11
nő	20

2. Mi a legfontosabb ok, ami miatt szeret a településen élni?

Családi, rokoni kötődések	28
Községhez tartozás érzés	22
Település értékes épületei, építményei	14
Élő kulturális hagyományok	6
A természeti értékek gazdagsága	0
Település szerkezete, hangulata	9

3. Legfontosabb épületek, építmények

Róm.kat. Templom	30
Evangélikus Templom	28
Tűzoltó Múzeum	18

<i>Régi iskola épülete</i>	1
<i>Csikor Gábor Kúria</i>	1
<i>Shrenk-Gagern -Baranyai Kúria</i>	1
<i>Helyi örökségvédelem alatt álló lakóházak</i>	3

4. Van e kiemelkedő természeti értéke a településnek?

<i>Pós-patak</i>	23
<i>Rózsakert</i>	6
<i>Nyárfa</i>	12
<i>Törökdomb</i>	11
<i>Schrenk-villa</i>	2
<i>Régészeti lelőhelyek</i>	1

5. Programok

<i>Újkenyér Ünnepe, Falunap</i>	22
<i>Disznóvágás</i>	9
<i>Mikulás ünnepség</i>	3
<i>Farsang</i>	7
<i>Adventi kirándulás, gyertyagyújtás</i>	15
<i>Idősek Napja</i>	11
<i>Betakarítás ünnepe-Őszköszöntő</i>	12
<i>Anyáknapja</i>	9
<i>Májusfa állítás</i>	4
<i>Húsvét</i>	4

6. Nevezetességek, kikapcsolódási lehetőségek:

<i>Rózsák</i>	20
<i>Bükkfürdő</i>	19
<i>Katolikus templom</i>	7
<i>Kőszeg</i>	1
<i>Pós-patak</i>	1
<i>Tűzoltó Múzeum</i>	4
<i>Török-Domb</i>	1

7. Ünnepek

<i>Májusfa állítás</i>	7
<i>Idősek napja</i>	8
<i>Nyárbúcsúztató-Őszköszöntő, Bor és szüret ünnepe, Kis falunap</i>	14
<i>Anyáknapja</i>	10
<i>Gyereknapi</i>	4
<i>Nyugdíjas találkozó</i>	2
<i>Adventi gyertyagyújtás</i>	12
<i>Mikulás várás</i>	1

	<i>Falunap</i>	16
	<i>Pünkösöd</i>	2
	<i>Szilveszter rally és disznóvágás</i>	4
	<i>Új kenyér megáldása</i>	2
8. Néprajzi hagyományok		
	<i>Farsang</i>	10
	<i>Májusfa állítás</i>	17
	<i>Adventi gyertyagyújtás</i>	18
	<i>Locsolóbál</i>	2
	<i>Egyházi Ünnepek: Húsvét karácsony, Pünkösöd</i>	2
	<i>Őszköszöntő</i>	2
	<i>Anyák napja</i>	2
	<i>Mikulás</i>	2
	<i>Újkenyér áldás</i>	1
9. Rendelkezik e fényképpel a hagyományokról		
	<i>igen</i>	9
	<i>nem</i>	7
10. Sportrendezvények		
	<i>Tekeverseny</i>	1
	<i>Rally</i>	1
11. Helyi értékleltárban segíteni tud		
	<i>Szabó József</i>	4
	<i>Horvát István</i>	5
	<i>dr. Antalovits Miklós professzor</i>	5
	<i>Horváth István</i>	2
	<i>Pietrowski Zoltán</i>	4
	<i>Reiber Lajos</i>	1
	<i>Csikor Borbála</i>	1
	<i>Nagy Erika</i>	1
12. Mesterember, Vállalkozó, iparos, aki egyedi, értékes terméket állít elő		
	<i>Reiber Lajos</i>	8
	<i>Pietrowski Zoltán</i>	6
	<i>Szabó József</i>	1
13. Egyedi termék, mely régi technológiával készül:		
	<i>Sissy rózsaszappanja</i>	1
	<i>Füstölt sonka, kolbász</i>	1
14. Óstermelők		
	<i>méhész</i>	9
	<i>mezőgazdasági termelők</i>	14

	<i>Vámos Amanda gyógyfű</i>	2
15. Gasztronómiai specialitás		
	<i>Házi füstölt sonka</i>	1
16. Mely értékekre épülhetnek a fejlesztések?		
	<i>Falusi turizmus, szállások, vendéglátás, nyitott porták</i>	9
	<i>Rózsák, Rózsafesztivál, Virágos Magyarország</i>	10
	<i>Kerékpáros turizmus</i>	5
	<i>Régi iskolaépület</i>	1
17. Javaslatok		
	<i>Külföldiek integrálása</i>	4

4. Helyi értékleltár

.4.1. Lócs természeti értékei

Lócsot és környékét a síksági, intenzíven művelt mezőgazdasági tájjelleg jellemzi. A kiterjedt rónaságokat behálózzák a kisebb-nagyobb vízfolyások, csatornák, árkok rendszere. Csak kisebb foltokban lelhetőek fel az erdősávok, mezsgyék. Lócs területének körülbelül 85%-át szántóterületek alkotják.

.4.1.1. Pós-patak

A Lócsot kettészelő patak, a Pós-patak hozzájárult ahhoz, hogy a településnek két különálló magja volt a régebbi időszakokban, de ez az 1780-as években elindult teresedésnek köszönhetően összenőtt, egy egységesebb településszerkezetet kialakítva.

Helyszín: Lócs

Javaslat: A patak medrének természeti állapotának fenntartása, értékeinek bemutatása.

Kiemelési javaslat: Lócs természetesen

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.1.2. Rózsák

A község egyik kiemelkedő sajátossága a rózsákkal színesített utcák. Lócson a több mint ezer rózsatő virágzása pompás látványt nyújt nem csak a helyi lakosoknak, de az ideérkező látogatóknak is. E látványosság folyamatos továbbfejlesztése a lakók összefogásával, közös munkával valósul meg. (előregedett rózsatövek cseréje, pihenőhely kialakítása valósult meg az elmúlt hónapokban)

Helyszín: Lócs utcái

Javaslat: A rózsák rendszerben tartása továbbra is, valamint erre épülő programok, rendezvény kialakítása. Turisztikai terméképítés a látványosságra alapozva

Kiemelési javaslat: Lócs természetesen

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.1.3. Akácfák és nyárfák

Lócs környékén és belterületén is akácfák és nyárfák színesítik a tájképet. A belterületen azonban egységes fasort semelyik faj nem képez.

Javaslat: A fa védettségének biztosítása, bemutatásának lehetősége, programkínálatba és helyi oktatásba történő felfűzése. Az akác vegyes megítélése miatt és a táji jelleg alakítása

miatt javasolt a Lócsra vezető közutak mentén egységes képet mutató fasorok telepítése. Erre tájegységileg alkalmas lehet a kislevelű hárs, ami mézelőként egyben a területek beporzásában is, és virágjával teaként is tudna hasznosulni. Egyes, keskenyebb sávokon oszlopos alakulású fekete nyár, vagy Oszlopos tölgy (*Quercus robur Fastigiata*) telepítése javasolt, ami elegáns, karakteres képet mutat és egyben a közlekedők szemét és figyelmét is odavonzza az egyébként nagyon szép település irányába.

Javaslattevő: Szerkesztő, Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2. Lócsi kiemelkedő ünnepeink és szokások

.4.2.1. Farsang

A farsangi nap során a település lakói bemutathatják ötletes jelmezeiket egymásnak a kultúrházban. A nap során előadások szórakoztatják a résztvevőket. Késő délután zenei fellépő biztosítja a jó hangulatot. Az italfogyasztás batyus jellegű, azonban a hagyományos fánkokat az önkormányzat biztosítja és szolgáltatja.

Ideje: Január-Február

Javaslat: A rendezvény megtartása, közösségerősítő, fiatalokat, különböző nemzeteket megszólító közös ünneplés.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.2. Anyák napja

Ünnepség keretében kerül sor az édesanyák megköszöntésére. A gyermekek énekekkel és műsorral készülnek megköszönve az édesanyák áldozatos munkáját. Az ünnephez hozzátartozik, hogy a gyermekek kézműves foglalkozás keretében készíthetnek egy saját készítésű ajándékot az anyáknak.

Ideje: Május

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.3. Gyermeknap

A nap során a gyermekeket zenés, táncos és egyéb művészeti előadások szórakoztatják. A programok között szerepelnek közös rajzolások, kézműves foglalkozás, játékok és késő délután tábortűz megrendezése.

Ideje: Május

Javaslat: A rendezvény megtartása, a családok összetartásának megerősítése, a gyerekek kötődésének megerősítése.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.4. Falunap

A már évről-évre megrendezésre kerülő (több, mint 25 éve) és nagy népszerűségnek örvendő falunapra más környező településekről is ellátogatnak, körülbelül 4-500 látogató vesz részt évente. A programok évről-évre változnak, köztük szerepelnek: felvonulás, zenés, táncos előadások. Este közös vacsora várja a résztvevőket és az esti bálozás, tombola még a különböző nemzetiségű lakosokat is összehozza.

Ideje: Augusztus harmadik szombatja

Javaslat: A rendezvény megtartása. A településről elszármazottak megszólítása. A közeli, partner településekkel a kapcsolatok további erősítése. Alternatív programokkal a térségi nyaralók megszólítása, amihez tematizált kísérőprogramokat kell kidolgozni, amihez a célcsoportot meg kell találni.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.5. Őszköszöntő

A rendezvény fókuszja a szőlő szüretelésre, betakarításra helyeződik, ahol borkóstolás mellett a résztvevők élvezhetik a különböző zenés előadásokat, valamint a közösségerősítő közös étkezésre is sor kerül. Ezt a rendezvényt „kisfalunapnak” is nevezik, mivel csak a helyieknek szól.

Ideje: Szeptember

Javaslat: a rendezvény megtartása

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.6. Idősek Napja

Az idős korosztály ünnepének napján zenés, táncos, valamint színházi előadások szórakoztatják a résztvevőket. Az önkormányzat étellel is itallal várja a település időseit. Kellemes környezet megteremtése mellett élvezhetik a közös beszélgetéseket.

Ideje: Október 1. - Idősek Világnapjához legközelebb eső szombat

Javaslat: A rendezvény megtartása, közösségerősítő közös ünneplés

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.7. Mikulás Ünnepség

December elején megjelenik a Mikulás a településen és kis ajándékcsomagokat oszt a jól viselkedő gyermekeknek. A szépen, tematikához illően kidekorált kultúrházban krampuszok is megjelennek, ijesztgetve a rosszul viselkedő gyermekeket. A rendezvényre a településről elszármazottakat is megszólítják. A már 20 éve hosszan megrendezésre kerülő ünnepség során egy osztrák-magyar állampolgár öltözik be Mikulásnak. A gyermekeknek felejthetetlen élményt nyújt.

Ideje: December eleje

Javaslat: A rendezvény megtartása

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.8. Adventi gyertyagyújtás

A település lakói összegyűlve gyűjtják meg minden héten az adventi koszorún a gyertyákat a plébános vezetésével. A gyertyagyűjtást közös forralt borozás kíséri.

Ideje: December

Javaslat: A hagyomány megtartása.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.9. Adventi kirándulás

Szervezett kirándulás keretében a résztvevők minden évben más helyet kijelölve elutaznak valahova (adventi vásárhely). A programon szinte minden korosztályból találunk résztvevőket, összehozva a különböző generációkat.

Ideje: December

Javaslat: A hagyomány megtartása

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.10. Karácsony

A karácsonyi ünnepség során betlehemezésre kerül sor a kultúrházban, amelyet a résztvevők pásztoroknak beöltözött férfiak előadásában élvezhetnek.

Ideje: December

Javaslat: A hagyomány megtartása

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.11. Szilveszteri rally és Disznóvágás

Szilveszter napján megrendezésre kerülő disznóvágáson a lakók közös erővel állnak neki a teendőkhöz (általában 1 disznó kerül levágásra, de néhányszor 2 is). A nap során közös főzések, előkészületek folynak, amelyet közös italozások, beszélgetések kísérnek. A Szilveszter rally során a disznóvágó csapat gyalogosan végigjárja a falu 7-8 nyitott portáját, ahol a házigazdák megvendégelik saját készítésű finomságaikkal a rallyzókat, akik cserébe újévi jókívánságokkal köszöntik a ház népét. Minden portán ügyességi feladatokat is végre kell hajtani, és a rally végén ünneplik a győztest. A közös feladatok egyértelműen a közösség összetartó erejét növelik.

Ideje: December vége

Javaslat: A hagyomány megtartása

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.2.12. Régi népszokások

Január 6. Vízkereszt ünnepe: Vízszentelés, a megszentelt vizet a sekrestyében tartották.

Farsang: víg népszokások jellemezték ezt az időszakot

Disznóvágás: disznótor, a disznó hagyományos feldolgozása, kisebb családi, baráti közösségek közös feldolgozása, hajnaltól estig tartó közösségi program

Tollfosztás: A libákat „mellesztették”, tépték, a tollat tisztítás, feldolgozás után párnának, dunnának dolgozták fel

Január 25: Szent Pál apostol megtérése, „Pálforduló”.

Balászáldás: február 03. örmény püspök, Szent Balázs. A templomban a hívek megáldása történik, amikor a pap égő gyertyát tart az emberek feje fölé a torokbetegségek elűzése céljából.

Nagyböjt: A hamvazószerdától húsvétvasárnapig a hústól való tartózkodást és a napi háromszori étkezést jelentette.

Húsvét: A bibliai feltámadási történet alapján a megújulás ünnepe

Szent György napja: április 24., az igazi tavasz kezdete, e napon kezdték meg a cselédek a munkát Lócsban az őket alkalmazó gazdáknál. Az állatok legelőre való kihajtásának a napja.

Májusfa állítás: május 01, elsejére virradó éjszaka a legények májusfát állítottak a lányos házak ablaka alá, és a kocsmá elé. A fát előző éjszaka vágták ki, lekérgezték, a tetejét pár ágat meghagytak és feldíszítették szalagokkal. A törzsét gyakran kenték be csúszós anyaggal, hogy később nehezebb legyen az esetenként felhelyezett borosüveget levenni – ami a kitáncolás napján történt meg.

Pünkösöd, pünkösödölés: május 15-16 körül, vallási ünnep. A lányok a házakba kértek bebecsátást, ahol szavaltak, énekeltek.

Sarlós Boldogasszony napja/Katolikus búcsú: Július 1. A napja az aratás napjára esik, ezért a többi Boldogasszony naptól ezzel különböztetik meg. Az egyik települési búcsú napja, a katolikus búcsúé.

Halottak napja: A halottakra való emlékezés ünnepe

November 11.: Szent Márton püspök emlékének szentelt nap

December 13. Luca napja: A legények előtte éjjel, a fiúk napjának reggelén lucáztak. Az éjszakai lucázásnak főleg az emberek megráfálása volt a célja. Meglopták a szalmakazlakat, az egész utcát, főleg a lányos házak előtt, megszórták szalmával. Felkavarták a boszorkányok a falut.

Karácsony: Az adventi időszakban kezdetét vette a betlehemezés is. Megalakultak a négyes csapatok, a három pásztor és a betlehemet vivő angyal. A betlehemi játék szereplői be voltak öltözve bundába, kucsmába, bot volt a kezükben. A negyedik fiún fehér ing, korona a fején. Ő vitte a betlehemet és ő volt a pénztáros is.

December 26-án, karácsony másnapján este a legények karácsonyt énekeltek.

December 28. Aprószentek napja: A korbácsolás a Bibliából ismert történet alapján vált szokássá: a három év alatti fiúgyermek megölése emlékére fűzfavesszőből font korbáccsal a gyerekek megkorbácsolják a felnőtteket.

Házasság: A hagyományos család létrejöttének ünnepe. A hagyományos esküvő a lányos házhoz vonuló legény és családjával kezdődik, ahol kikérik a menyasszonyt annak apjától. Az esküvőt követő lakodalom hagyományai mai napig élnek: egy tányérból, egy kanállal kell

megennie a levest az ifjú asszonnyal, közben a vőfély szórakoztatja a vendégeket, illetve feladatokat ad az ifjú párnak, esetenként el is lopják a menyasszonyt, akit szintén feladatokkal kell a párjának kiváltania. Éjfélkor ismét ellopták a menyasszonyt a koszorúslányok, ilyenkor vetik le a koszorúját, fátylát, és fejkendőjét kötötték a fejére. Innét a mondás: „bekötik a fejét”. Mint fiatalasszony, kendővel a fején jött vissza a lakodalomba, amit ma már csak a menyecske ruha felvétele jelképez „Eladó a menyasszony!” felkiáltással ilyenkor kezdődik meg a menyasszony kitáncolás, amikor a szokás szerint minden vendég pénzt tesz a fazékba, és egy rövidet táncolt vele cserébe.

Javaslat: Helytörténeti kutatással, az idősebb generáció megkeresésével a hagyományok, régi szokások, énekek újra tanulása, felelevenítése, ezek egy részének rendezvény-sorozatba illesztésével térségi jellegűvé fejlesztése.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.3. Lócsi kiemelkedő személyek

4.3.1. Varga Kata-Lina színművész, rendező

Tanulmányait az I. István Gimnázium Zeneiskolájában, majd a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen, valamint a Színház- és Filmművészeti Főiskolán végezte, 1980-ban szerzett színész diplomát. Színészi pályafutása 1980-ban indult magyar színházakban: Katona József Színházban, Csokonai Színházban, Józsefvárosi Színházban, Jókai Színházban és a Nemzeti Színházban. 1982-ben elnyerte a legjobb női alakítás díját Rozewicz „Fehér házasság”-ának Paulinája eljátszásáért. 1990-ben az első színházi produkció létrehozása fűződik a nevéhez rendezőként, 1985-től Gyermekek Játékszínház vezetője, emellett számos szerep fűződik a nevéhez a Magyar Televízióban, szinkronhang, önálló esteket tartott. Nemzetközi pályafutása: 1991-2005 között Franciaországban tevékenykedett, 1993-ban Párizsban létrehozta a Kettős Tükör Színházi Társulatát, mellyel rendező-dramaturgként bejárta Franciortszágot, Németországot, Svájcot, eljutott Belgiumba és az Amerikai Egyesült Államokba. Játszott francia színházakban és rádióban, televízióban. 2005-től visszatért Magyarországra, ahol azóta is játszik, tanít, tolmácsol, szinkronizál, francia nyelvet oktat.

2022-től nyugdíjas, és visszaköltözött a szülői házba Lócsra, ahol tervezi az egykori pajta és istálló épületének átalakítását közösségi téré, ahol színházi műhelyet, gyermektáborokat, esteket szeretne létrehozni, szervezni.

Helyszín: Petőfi S. u. 7.

Kapcsolattartó: Varga Kata-Lina (tel: +36 20 994 15 22, email: katalinavarga54@yahoo.fr, honlap: <http://vargakatalina.uw.hu>)

Javaslat: A pajta és egykori istálló felújítása, átalakítása közösségi téré, ahol színházi szakmai műhelyeket lehet létrehozni, önálló esteket tartani, szakmai és gyermektáborokat, francia nyelvi tábort bonyolítani, bekapcsolni a helyi közösségi életbe, a helyi rendezvények egyik helyszíne, programelemeként.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.4. Lócs község épített és történelmi értékei (szakrális, lakó- és gazdasági épületek, régészet, szobrok, egyebek)

.4.4.1. Régészeti lelőhelyek, történelmi értékek

A község határában elterülő Nagyhalom nevű domb bronzkori lelőhely (ezt a helyiek Törökdombként is nevezik), előkelő ember temetkezési helye lehetett. Nevének eredete vélhetően szláv, szolganépek lakhatták, akik vadászattal és halászattal foglalkozhattak. Első okleveles említése 1239-ből való, az Osl nemzetségbeli tulajdonosa a templomosokra hagyta királyi engedéllyel a település egy részét. Tőlük a johanniták örökölték, 1483-ban Mátyás

királytól kaptak vám- és harmincad-mentességet, de vásártartási jogot nem, így nem lett mezőváros. E meglévő kiváltságait 1724-ben újíttotta meg III. Károly király. Köznemesi község volt, 1335-ben már említik a birtokosok között a Lócs-családot is. A 15. században Alsó- és Felső-Lócsról is van említés, a határ a Pós-patak lehetet, de ezen elkülönülés a 17. századra teljesen eltűnt.

Azonosított lelőhely	Hrsz.
Török domb	018/1-2,014,015/2,9-11,012/1-8
Temető mögötti terület	195/3,4, 199/1-3, 205
Római-katolikus templom	191, 192/3
Major melletti rész	047/4,5
Pós-patak partja I.	71-72
Pós-patak partja II.	069/4

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat

Kiemelési javaslat: nincs

Javaslat: A régészeti értékek feltárása, megőrzése és bemutatása – lokálpatriotizmus is idegenforgalom erősítése.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.4.2. Országos műemléki védelem alatt álló épületet, helyi védelem alatt álló épületet, építmények és műemléki környezetük

Római katolikus templom és temető

A templom elődjét már a középkorban építették, valószínűleg az 1700-as években alakíthatták át neoromán stílussá, valamint ekkor építhették rá a tornyot is.

Műemlék (törzsszám: 10690)

Helyszín: Fő u. 52., hrsz.:191 (Műemléki környezet: 192/2, 192/3, 192/4, 195/3, 012/10 hrsz)

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

Csikor (Gábor) Kúria

Műemlék (törzsszám: 10887)

A kúria a 18. században lett barokk stílusban emeltetve, az ablakai és a vasrács, valamint az udvarban lévő pilléres kapu is erről tanúskodnak. L alaprajzú épület, földszintes, szabadon

álló épület. Az oldalhomlokzathoz gazdasági melléképület is csatlakozik, az udvarban pedig egy magtár (Fő u. 37. hrsz.: 81, 82/2) is megtalálható.

Helyszín: Fő utca 37., hrsz.: 81, 82/1, 82/2 (Műemléki környezet: 80, 83, 87, 194, 196/1, 196/2, 198, 199 hrsz)

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat,

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.4.3. Helyi Művi Értékvédelmi kataszter értékei – épületek és építmények

Az értékleltárban olyan épületeket emelünk ki, amik értéküknél fogva kiemelendők, és emellett igaz rá, hogy építési tevékenységgel létrehozott, rendeltetésére, szerkezeti megoldására, anyagára, készütségi fokára való tekintet nélkül minden olyan helyhez kötött műszaki alkotás, amely a terepszint, víz, vagy azok alatti talaj, illetve azok feletti légtér beépítésével jöttek létre. Itt soroljuk fel a szobor, képzőművészeti alkotásokat, utcabútorokat is, mik közterületen állók vagy közhasználat céljára átadott területen álló közcélú műtárgyak (253/1997 (XII.20.) Korm. rendelet szerint).

Evangélikus Templom

Az evangélikus imaház széleskörű összefogással 1937-ben épült fel. A 60 személy befogadására alkalmas templom külső-belső felújítására, hatalmas helyi ökumenikus összefogással 1999-ben került sor.

Helyszín: Arany János utca, hrsz.: 100

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat

Javaslat: Az épület és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 8/2004. (IX.29.)

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

Lakóházak

A Lócsban található kiemelkedő értékű lakóházak többnyire a 19. században/ a 20. század elején épültek. Ezek megőrizték az időszakot jellemző vonásokat.

Sorszám	Cím	Hrsz.
1.	Arany János u. 2	185/1
2.	Arany János u. 12	180
3.	Arany János u. 41	123
4.	Fő utca 32-34-36	200,201,202

5.	Fő utca 21.	68
6.	Kossuth Lajos u. 3	137/1
7.	Kossuth Lajos u. 8	152
8.	Petőfi Sándor u. 13	45
9.	Petőfi Sándor u. 14	216
10.	Petőfi Sándor u. 17	43

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat

Javaslat: Az építmény és környezetének védelme, rendben tartása. Jogszabály: 8/2004. (IX.29.) sz.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.5. Lócsi tárgyak, a múlt emlékei, különlegességek

.4.5.1. Régi tűzoltókocsi

A régi korból származó tűzoltókocsi és egyenruha a község kiemelt kiállítási eleme. Az évente megrendezésre kerülő falunapon a kocsit két lóval hajtva vonultatják fel, és egy gyújtott tüzet oltanak el a kocsin lévő, még máig működő tűzoltó szerkezettel.

Javaslat: A hagyomány megtartása, további rendezvényen való szerepeltetése

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

A régi tűzoltókocsin kívül a község rendelkezik számos régi használati tárggyal, amelyeknek az összegyűjtését és kiállítását tervezik megvalósítani a jövőben egy erre a célra külön kialakított helyiségben (kiállítást és alkotóházat létrehozva).

.4.6. Lócsi helyi termékek és a helyi gazdaság megtartói

.4.6.1. A helyi mesteremberek, őstermelők

A települések fennmaradásának egyik záloga, ha olyan mesteremberek találhatók meg bennük, akik egyszerre jelentenek helyi megoldás néhány kérdésre, és „export” szolgáltatást a környező térség számára.

A kérdőívvezés során felmért és jelzett mesteremberek: Reiber Lajos, asztalos (8 szavazat), Pietrowski Zoltán, (6 szavazat), Szabó József (1 szavazat), Vámos Amanda gyógynövénytermesztő (2 szavazat).

Helyszín: Lócs

Javaslat: A helyi mesteremberek támogatása, ösztönzése. A lakók ösztönzése szakma kitanulására a helyi kereslettel összhangban.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.6.2. Helyi mezőgazdálkodás

Magyarországon a falvak, nemritkán egységes birtokként, vagy birtokközösségként a táj és a természet fenntartóiként szolgáltak évszázadokig, és szolgálnak ma is. Minden olyan őstermelő és egyéb vállalkozás, egyéni-, családi- és közösségi kezdeményezés, amely a hagyományos paraszti gazdálkodás gyakorlatának a kornak megfelelő, környezettudatos megújítását szolgálja, az közvetlenül és közvetetten is szolgálja a település természeti és közösségi helyi értékeinek a megújítását és tartós fenntartását. Lócs területének csaknem 90%-a külterület. A külterületi hasznosítást 95%-át mezőgazdasági művelés jellemzi (búza, kukorica és napraforgó), amelyet a kérdőív felmérésből származó eredmények is mutatnak.

Kapcsolattartó: Lócs Községi Önkormányzat

Helyszín: Lócs község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi mezőgazdálkodások fejlesztéseinek támogatását javasoljuk.

Javaslattevő: Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.6.3. Helyi gazdaság szolgáltatói

A mai gazdaság legnagyobb részét a szolgáltatások teszik ki. Ide tartoznak a kereskedők, lakossági szolgáltatók is, amelyek aktív és fontos részét teszik ki a közösség életének. Minden olyan gazdasági szervezet amely a lakosság, a piaci cégek és a közösségi intézmények és civilek számára szolgáltatnak helyben, erősítik a helyi közösséget, munkahelyeket tartanak fenn és jövedelmet biztosítanak, így fontos értéket jelentenek a város életében!

Helyszín: Lócs község közigazgatási területe

Javaslat: A helyi szolgáltatói szektor bátorítását, anyagi, szakmai és együttműködések erősítése révén szervezeti támogatását és bevonását javasoljuk, egyértelmű minőségi elvárások megfogalmazása és a közösségi beszerzések során az átláthatóság biztosítása mellett.

Javaslattevő: Szerkesztő és Lócs Községi Önkormányzat, Horváth Ildikó polgármester

.4.7. Lócsi közösség megtartói

.4.7.1. Közösségi színtér (Kultúrház)

Évente a települési közösségi programok, önkormányzati rendezvények helyszíne. Meglévő, de fejlesztendő technikai háttérrel rendelkezik.

Székhely: Fő utca 52.

Elérhetőség: Lócs Községi Önkormányzat (9634 Lócs, Fő utca 52, +36 94 565 018)

.4.7.2. Községi Könyvtár

Lócs község lakói a könyvtárban a szolgáltatások igénybevétele (könyvek, folyóiratok, DVD-k kölcsönzése, számítógép és internet használata) mellett közösségformáló találkozókat is megejtenek.

Székhely: 9634 Lócs, Fő u. 31.

Elérhetőség: Lócs Községi Önkormányzat (9634 Lócs, Fő utca 52, +36 94 565 018)

.4.7.3. Rózsafalu Civil Egyesület

2020 júliusában alapították a községben a Rózsafalu Civil Egyesületet 38 alapító taggal, melynek célja a településrendezés, faluszépítés, környezetvédelem, természeti és épített örökség megőrzése, hagyományok ápolása, kulturális és szabadidős tevékenységek ösztönzése, egészséges életmódra nevelés.

Elérhetőség: Lócs Községi Önkormányzat (9634 Lócs, Fő utca 52, +36 94 565 018)

.4.7.4. Helytörténeti kiállítás és közösségi tér

Az egykori iskola épülete került felújításra, átépítésre 2022-ben, melyben a teljes külső és belső felújítást követően helytörténeti kiállítást és közösségi teret, alkotóteret alakított ki az önkormányzat. A kiállítás bemutató anyagát a helyi lakosság ajánlotta fel, jelentősebb anyag Szabó Józseftől és Nagy Erika tanárnőtől származik. Az alkotótérben rendszeres összejöveteleket, alkotó esteket, kézműves szakköröket, régi mesterségek bemutatását és gyakorlását tervezi az önkormányzat.

Székhely: 9634 Lócs, Fő u. 52./A.

Elérhetőség: Lócs Községi Önkormányzat (+36 94 565 018)

